

ساخت و هنجاریابی مقیاس سبک‌های پرخاشگری ورزشی: ابزاری مبتنی بر نظریه شخصیت میلون

سیدمحمد رضا علوی زاده^۱

کاندیدای دکتری روان‌شناسی، مربی گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شرق، تهران، ایران

ناصر صبحی قراملکی

دکتری روان‌شناسی، دانشیار گروه روان‌شناسی ورزش، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

شهرام ماهی

دکتری روان‌شناسی، استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام، ایلام، ایران

جهانشا محمدزاده

دکتری روان‌شناسی، دانشیار گروه علوم انسانی، دانشگاه ایلام، ایلام، ایران

وحید احمدی

دکتری روان‌شناسی، استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام، ایلام، ایران

سمیه انتظاری

کاندیدای دکتری روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود، شاهرود، ایران

چکیده:

مقدمه: خشم یکی از هیجان‌های اساسی است. که به شکلی گسترده به عنوان یک پدیده‌ی عمومی شناخته می‌شود. پرخاشگری هرگونه رفتار کلامی یا فیزیکی ناشی از هیجان خشم است که جنبه‌ی تخریبی اعم از تخریب عمدی یا غیرعمدی دارد. این رفتارها می‌تواند به صورت فعالانه یا منفعلانه و به سمت خود یا دیگری ابراز شود. هدف از انجام پژوهش حاضر ساخت و هنجاریابی پرسشنامه سبک‌های پرخاشگری ورزشی است. این پرسشنامه بر اساس نظریه‌ی شخصیت میلون بسط پیدا کرده است.

روش: در این پژوهش ۲۸۴ نفر از ورزشکاران استان تهران به روش نمونه‌گیری گوی‌برفی انتخاب شدند و از آن میان ۹۹ نفر به شیوه‌ی تصادفی ساده از میان شرکت‌کنندگان پرسشنامه‌ی سبک‌های پرخاشگری ورزشی را به فاصله‌ی دو هفته، دو بار تکمیل کردند؛ داده‌ها در محیط‌های SPSS، AMOS و SPLS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج این پژوهش نشان داد که این پرسشنامه از همسانی درونی خوبی برخوردار است که به روش آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های دگرآزارگر (بیرونی فعال) ۰/۶۲، منفعل پرخاشگر (بیرونی منفعل) ۰/۸۴، خودآزارگر (درونی فعال) ۰/۸۴، پرخاشگر جسمانی‌گر (درونی منفعل) ۰/۸۲ به دست آمد. مدل چهار عاملی این پرسشنامه نیز تأیید شد. ضریب پایایی این پرسشنامه به فاصله‌ی دو هفته برای مولفه‌ها در دامنه‌ی ۰/۷۰ تا ۰/۸۱ است. در نهایت نتایج نشان داد مقیاس سبک‌های پرخاشگری ورزشی دارای اعتبار همگرا، اعتبار تشخیصی و پایایی ترکیبی قابل قبولی دارد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که پرسشنامه سبک‌های پرخاشگری ورزشی دارای روایی و پایایی قابل قبولی است. به همین دلیل پیشنهاد می‌شود این ابزار که در ایران ساخته شده و بر روی ورزشکاران ایرانی استاندارد شده است در پژوهش‌ها و محیط‌های ورزشی و همچنین مشاوره ورزشی استفاده شود.

کلمات کلیدی: پرسشنامه سبک‌های پرخاشگری ورزشی، روایی سازه، پایایی بازآزمایی، نظریه شخصیت میلون.

^۱ نویسنده مسئول، آدرس مکاتبات: alavizadehsmr@gmail.com و شماره تماس ۰۹۱۲۳۶۶۷۷۶۵

مقدمه:

خشم^۱ یکی از هیجان‌های انسانی است. که به شکلی گسترده به عنوان یک پدیده‌ی عمومی شناخته می‌شود (ملک‌پور، زنگنه و آقابابائی، ۱۳۹۱). پرخاشگری^۲ هرگونه رفتار کلامی یا فیزیکی ناشی از هیجان خشم است که جنبه‌ی تخریبی اعم از تخریب عمدی یا غیرعمدی دارد (محسنی، ۱۳۸۸). از سوی دیگر پرخاشگری^۳ عمدی به قصد آسیب رساندن خشونت^۳ نامیده می‌شود (سازمان بهداشت جهانی، ۲۰۱۷) که می‌تواند به صورت جسمی، جنسی یا روان‌شناختی بروز کند (اسدی، میرغفوروند، یآوری‌کیا، محمدی‌زاده و نیکان، ۲۰۱۷). رفتارهای پرخاشگرانه می‌تواند به صورت فعالانه یا منفعلانه و به سمت خود یا دیگری ابراز شود (علوی‌زاده، انتظاری و مامی، ۱۳۹۵). در ورزشکاران گاهی شاهد رفتارهای پرخاشگرانه هستیم که می‌تواند بر عملکرد فردی و تیمی ورزشکاران اثر بگذارد (علوی‌زاده، انتظاری، ترابی و پاک‌ضمیر، ۱۳۹۵).

از نظر تکاملی، خشم از هیجانات شایع و واکنشی متداول نسبت به ناکامی و بدرفتاری است، با این حال همه‌ی افراد در طول عمر خود با موقعیت‌های خشم‌برانگیز روبرو می‌شوند (خدایاری‌فرد، غلامعلی‌لواسانی، اکبری زردخانه، و لیاقت، ۱۳۸۶). رفتار پرخاشگرانه ممکن است در هر فردی از جمله ورزشکاران رخ دهد (فروچارت، رولنس‌پاکوت، ۲۰۱۴). فرد ورزشکار هنگامی که در موقعیتی رقابتی قرار می‌گیرد با توجه به شرایط حاکم بر مسابقه و انتظار برتری، ممکن است فشار روانی بالایی را تجربه کند و به دنبال آن اقدام به پرخاشگری کند. چنین رفتاری از جانب فرد ورزشکار می‌تواند منجر به عواقب ناخوشایندی برای ورزشکاران شود (مرادی و حسین‌نژاد، ۱۳۹۴) و تبعات فردی و یا اجتماعی مالی، روانی و حرفه‌ای ایجاد کند (محمدی، ویسی و رستمی، ۱۳۹۴). پرخاشگری در عرصه‌ی فعالیت ورزشی به شکل ابزاری و بازتابی و یا کلامی و فیزیکی تجلی می‌یابد و از سوی افراد حاضر و شرکت‌کننده در رویدادهای ورزشی در قبال خود، سایر بازیکنان، تماشاگران، مربیان، مقامات ورزشی، عامه مردم و اموال صورت می‌گیرد (محسنی، ۱۳۸۸). همان‌طور که گفته شد از نظر تکاملی، خشم از هیجانات شایع و واکنشی متداول نسبت به ناکامی و بدرفتاری است، با این حال همه‌ی افراد در طول عمر خود با موقعیت‌های خشم‌برانگیز روبرو می‌شوند. ولی در همه‌ی افراد رفتارهای پرخاشگرانه را شاهد نیستیم. در پژوهش‌های فراوانی گزارش شده است که پرخاشگری یک پدیده کلی نیست بلکه رفتارهای پرخاشگرانه بر اساس زیر ریخت‌های متفاوتی بروز می‌یابد (علوی‌زاده و همکاران، ۱۳۹۵a، محمدی، ۱۳۸۵؛ باس و پری، ۱۳۹۲).

عواملی زیادی بر پرخاشگری و شدت خشمی که افراد ادراک می‌کنند موثر است. این عوامل شامل، هوش هیجانی (خدایاری‌فرد و همکاران، ۱۳۸۶)، سرسختی (مدی، بروو، خوشابا، ویت‌کس، ۲۰۰۶) شخصیت (دل‌بریو، آلوئا، اسپیلبرگر، ۲۰۰۴) می‌شود. نظریه‌های شخصیت متفاوتی وجود دارد؛ ولی میلیون^۴ از معدود افرادی است که نظریه‌ی شخصیت خود را بر اساس الگوهای بالینی معرفی می‌کند و آن را در دورنمایی تکاملی گسترش داده است. میلیون در نظریه‌ی شخصیت خود از چهار قطب صحبت می‌کند که به قرار زیر هستند: ۱- اهداف وجودی: قطب درد - لذت؛ ۲- شیوه‌های سازگاری: قطب فعال و نفعال؛ ۳- راهبردهای تکرار شونده: قطب خود - دیگران؛ ۴- فرایندهای انتزاعی: قطب فکر و احساس (شریفی، ۱۳۸۶؛ میلیون، ۱۳۹۷). در پژوهش علوی‌زاده و همکاران (علوی‌زاده و همکاران، ۱۳۹۵a) براساس شیوه‌ی سازگاری و شیوه‌های تکرار شونده چهار سبک خشم پیش‌بینی شد که در شکل ۱ قابل مشاهده می‌باشند:

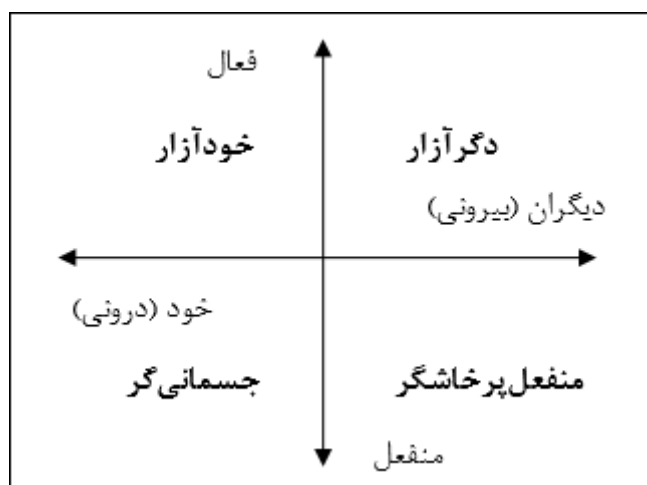
¹ anger

² aggression

³ violence

⁴ Millon

با توجه به این که در ادبیات روان‌شناسی ورزشی پرسشنامه‌ای که بین خشم و پرخاشگری تفاوت قائل شود وجود دارد (فتحی، عبدلی و فارسی، ۱۳۹۳) ولی پرسشنامه‌ای که بین انواع پرخاشگری تفاوت قائل شود وجود ندارد؛ از این رو پژوهشگران بر اساس نظریه میلون پرسشنامه‌ای را طراحی کردند که این تفاوت‌ها را مورد سنجش قرار می‌دهد.

شکل ۱ مدل پرخاشگری مبتنی بر نظریه میلون

روش:

این پژوهش از نوع پژوهش‌های توسعه‌ای و کاربردی در حیطه‌ی پژوهشگری روان‌شناسی ورزشی است.

روش نمونه‌گیری، شرکت‌کنندگان:

شرکت‌کنندگان در این پژوهش ۳۵۰ نفر از ورزشکاران رشته‌های مختلف ورزشی تهران بودند. شصت و شش نفر از آزمودنی‌ها پرسشنامه‌ها را بدون پاسخ و یا تکمیل نشده برگرداندند که از آزمون کنار گذاشته شدند. در انتها ۲۸۴ نفر (۱۴۴ زن و ۱۴۰ مرد) در دو مرحله‌ی آزمون شرکت کردند. میانگین سن آن‌ها ۲۴/۱۸ با انحراف استاندارد ۳/۵۴ و دامنه‌ی سنی ۱۹ تا ۴۵ سال بود. لازم به ذکر است که آزمودنی‌ها به روش نمونه‌گیری گوی‌برفی انتخاب شدند. آزمودنی‌ها پرسشنامه سبک‌های خشم ورزشی 'SASI' را با فاصله‌ی زمانی دو هفته دو بار تکمیل کردند.

ابزار پژوهش:

در این پژوهش از پرسشنامه سبک‌های خشم ورزشی 'SASI' استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۲۰ سوال است که هر کدام از مؤلفه‌های دیگرآزارگر، خودآزارگر، منفعل‌پرخاشگر و جسمانی‌گر دارای ۵ سوال می‌باشند؛ و به سوالات به صورت بلی یا خیر پاسخ داده می‌شود. سوالات این پرسشنامه به قرار زیر است:

۱. خشونت جز جدانشدنی در ورزش است.
۲. بعد از هر باخت به سختی خود را سرزنش می‌کنم.
۳. گاهی بدون این که داور مسابقه ببیند بازیکن حریف را عصبی می‌کنم.
۴. بعد از باخت خود را مستحق بی‌توجهی می‌دانم.
۵. استفاده از فشار جسمی زیاد برای دستیابی به پیروزی ضروری است.
۶. تنها مقصر نتیجه نگرفتن در مسابقه خودم هستم و خودم را جریمه می‌کنم.
۷. برای پیروز شدن بر کسانی که از من قوی‌تر هستند، مدتی را صبر می‌کنم تا به آن‌ها ضربه بزنم.
۸. در صورتی که نتیجه آن گونه که می‌خواهم نباشد آن قدر حرص می‌خورم که سردرد، کمردرد یا معده درد می‌گیرم.

۹. برای پیروز شدن بر کسانی که از من قوی تر هستند، دست به هر کاری می‌زنم تا به آن‌ها ضربه بزنم.
۱۰. با این که مربی‌ها از من راضی هستند، احساس می‌کنم به خوبی دیگر بازیکنان نیستم.
۱۱. هر چند خشونت پسندیده نیست ولی ابراز غیرمستقیم آن اشکالی ندارد.
۱۲. وقتی در بازی مایوس می‌شوم عصبانیت خود را نشان نمی‌دهم.
۱۳. معمولاً از مربی یا هم‌تیمی‌های خود به طور مستقیم انتقاد می‌کنم.
۱۴. در مسابقات آدم فرصت سوز و بی‌عرضه‌ای هستم.
۱۵. وقتی از مربی تیم دلخورم، در زمین مسابقه کم کاری می‌کنم.
۱۶. در زمین بازی آدم حرف گوش کن و مطیع هستم.
۱۷. اشتباه مربی یا هم‌تیمی‌ها اعصابم را خورد می‌کند.
۱۸. به دلیل مهارت کم، نیمکت نشینی حق من است.
۱۹. من پشت سر مربی با هم‌تیمی‌های خود حرف می‌زنم.
۲۰. سعی می‌کنم مربی یا هم‌تیمی‌ها از من راضی باشند حتی اگر من از آن‌ها خوشم نیاید.

روش آماری

در این پژوهش علاوه بر مشخصات جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان از روش‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی شامل آلفای کرونباخ جهت بررسی همسانی درونی خرده‌مقیاس‌ها، و روش تحلیل عاملی اکتشافی توسط نرم‌افزار SPSS و نتایج تحلیل عاملی تأییدی در نرم‌افزار AMOS و SPLS، و در نهایت تک‌بعدی بودن نشانگرها، پایایی ترکیبی، روایی همگرا، روایی واگرا (تشخیصی) نیز در نرم‌افزار SPLS مورد اجرا و تحلیل قرار گرفت.

نتایج:

داده‌های این پژوهش به وسیله‌ی نرم‌افزارهای SPSS، AMOS و SPLS محاسبه شد. میانگین و انحراف معیار نمره‌ها برای هر چهار مولفه‌ی آزمون در دو مرحله اجرای پژوهش در جدول ۱ آمده است. برای ارزیابی پایایی SASI، همسانی درونی با ضریب آلفای کرونباخ (۱۹۵۶) محاسبه شد (محمدی، زمانی و فتی، ۱۳۸۷). ضریب آلفای ۰/۷۲ برای کل آزمون در مرحله‌ی اول، و ۰/۷۸ در مرحله‌ی دوم به دست آمد. ضریب آلفای مولفه‌های هر یک از مراحل آزمون نیز در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱ میانگین، انحراف استاندارد و ضریب آلفای کرونباخ برای چهار مولفه‌ی آزمون

میانگین (انحراف استاندارد)	مرحله‌ی اول		مرحله‌ی دوم	
	ضریب آلفای کرونباخ	میانگین (انحراف استاندارد)	ضریب آلفای کرونباخ	میانگین (انحراف استاندارد)
خودآزارگر	۰/۶۲	۱/۳۲ (۱/۲۵)	۰/۷۹	۱/۳۶ (۱/۴۰)
دگرآزارگر	۰/۸۴	۰/۹۴ (۱/۳۲)	۰/۸۰	۰/۷۹ (۱/۴۲)
منفعل	۰/۸۴	۱/۱۰ (۱/۳۴)	۰/۹۰	۰/۶۶ (۱/۳۳)
پرخاشگر	۰/۸۲	۰/۹۷ (۱/۱۷)	۰/۸۵	۰/۴۱ (۱/۰۶)
جسمانی‌گر				

پایایی آزمون‌های همتا:

همبستگی پیرسون میان مولفه‌های آزمون در هر دو مرحله در جدول ۳ آمده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود همبستگی بین مولفه‌ها معنادار است.

جدول ۲ همبستگی پیرسون میان مولفه‌های آزمون در اجرای اول و دوم

خودآزارگر ۲	دگرآزارگر ۲	منفعل پرخاشگر ۲	جسمانی‌گر ۲	n= ۹۹

-	-	-	۰/۸۰۸	خودآزارگر
-	-	۰/۷۵۴	-	دگرآزارگر
-	۰/۷۶۲	-	-	منفعل پرخاشگر
۰/۷۰۲	-	-	-	جسمانی گر

توضیح تمام همبستگی‌ها در سطح ۰/۰۱ معنادار هستند.

روایی سازه:

الف: روایی سازه‌ی پرسشنامه سبک‌های پرخاشگری ورزشی SASI با تحلیل عامل اکتشافی به روش مولفه‌های اصلی در مورد گروه نمونه بررسی شد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی پرسشنامه سبک‌های پرخاشگری ورزشی SASI در جدول ۳ ارائه شده است. از طریق آزمون KMO که برابر با ۰/۷۸ بود کفایت نمونه مناسب به دست آمد؛ همچنین آزمون بارتلت از لحاظ آماری معنی‌دار بود ($\chi^2 = 738/731P < 0/01$). پس از چرخش متعامد به روش واریماکس الگوی چهار عاملی SASI مورد تأیید قرار گرفت؛ این چهار عامل ۴۷/۴۱ درصد از واریانس کل آزمون را تبیین می‌کند. عامل‌های اول تا چهارم (دگرآزارگر، خودآزارگر، منفعل-پرخاشگر، جسمانی گر) نیز به ترتیب ۱۵/۱۷، ۱۳/۹۷، ۹/۶۱ و ۸/۶۷ درصد از واریانس کل آزمون را تبیین می‌کند. و در نهایت از ملاحظه ارقام جدول شماره ۵ نتایج زیر استنتاج می‌شود:

- عامل اول با پرسش‌هایی مطرح است که در پرسشنامه سبک‌های پرخاشگری رقابتی SASI به مولفه‌ی دگرآزارگری مربوط می‌شوند. بزرگترین بار عاملی به سوال ۱۳ تعلق دارد (۰/۷۵).
- عامل دوم با پرسش‌هایی مطرح است که در پرسشنامه سبک‌های پرخاشگری رقابتی SASI به مولفه‌ی خودآزارگری مربوط می‌شوند. بزرگترین بار عاملی به سوال ۱۰ تعلق دارد (۰/۷۶).
- عامل اول با پرسش‌هایی مطرح است که در پرسشنامه سبک‌های پرخاشگری رقابتی SASI به مولفه‌ی منفعل-پرخاشگری مربوط می‌شوند. بزرگترین بار عاملی به سوال ۱۱ تعلق دارد (۰/۸۳).
- عامل اول با پرسش‌هایی مطرح است که در پرسشنامه سبک‌های پرخاشگری رقابتی SASI به مولفه‌ی جسمانی گر مربوط می‌شوند. بزرگترین بار عاملی به سوال ۴ تعلق دارد (۰/۸۲).

جدول ۳ تحلیل عاملی اکتشافی فرم تصادفی پرسشنامه پرخاشگری ورزشی با روش تحلیل مولفه‌های اصلی پس از چرخش واریماکس

شماره سوال	دگرآزارگر	خودآزارگر	پرخاشگر منفعل	جسمانی گر
۱	۰/۳۵۷			
۲		۰/۷۵۱		
۳			۰/۷۵۲	
۴				۰/۸۲۱
۵	۰/۴۴۶			
۶		۰/۷۴۰		
۷			۰/۷۳۳	
۸				۰/۷۹۱
۹	۰/۵۰۰			
۱۰		۰/۷۵۶		
۱۱			۰/۸۳۱	
۱۲				۰/۷۲۶
۱۳	۰/۷۵۰			

		۰/۷۲۳	۰/۱۴
	۰/۶۶۴		۰/۱۵
۰/۷۵۶			۰/۱۶
		۰/۳۳۲	۰/۱۷
		۰/۷۱۶	۰/۱۸
	۰/۷۴۶		۰/۱۹
۰/۶۳۹			۰/۲۰

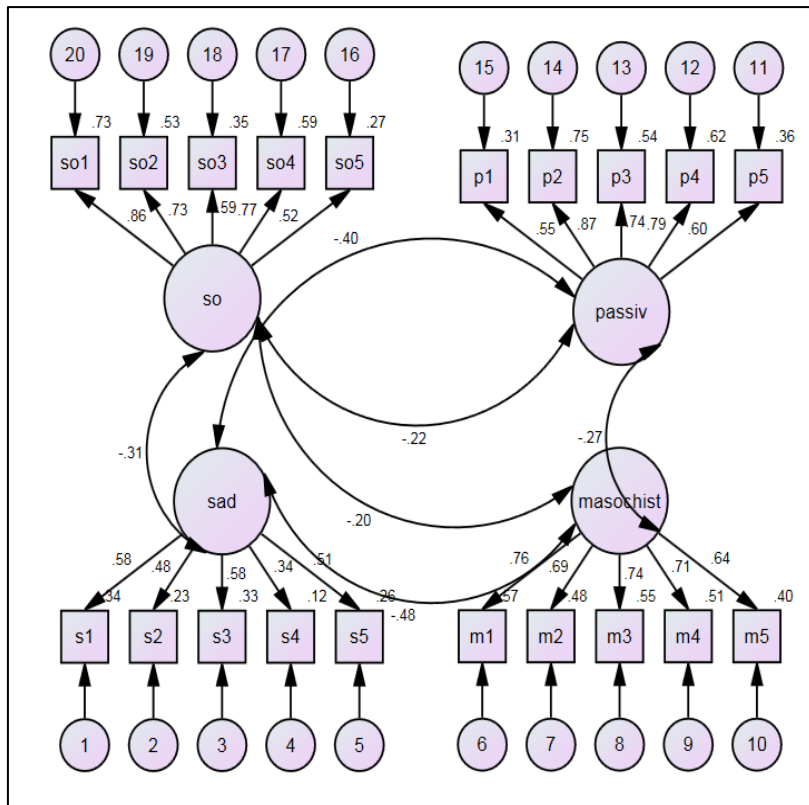
ب: روایی سازه

روایی سازه پرسشنامه سبک‌های پرخاشگری ورزشی SASI به وسیله‌ی تحلیل عاملی تأییدی بررسی شد. نتایج تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه سبک‌های پرخاشگری ورزشی SASI در شکل ۲ ارائه شده است. خلاصه نتایج تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه سبک‌های پرخاشگر در جدول ۴ گزارش شده است.

جدول ۴ شاخص‌های برازش الگوی تحلیل عاملی تأییدی پرسشنامه سبک‌های پرخاشگری

مقادیر مشاهده شده		شاخص‌های برازش
۱۵۹/۳۶۶	χ^2	مجدور کای دو
۱۶۴	Df	درجه آزادی
۰/۹۷۲	χ^2/df	نسبت مجدور کای دو به درجه آزادی
۰/۵۸۸	P	سطح معناداری
۰/۹۸۱	TLI/NNFI	شاخص برازش تاکر لویس یا غیر هنجاری بنتلر - بونت
۰/۹۸۳	CFI	شاخص برازش مقایسه‌ای بنتلر
۰/۰۰۷	RMSE	شاخص ریشه میانگین مجدور بر آورد تقریب
۰/۸۵۸	GFI	شاخص نیکویی برازش
۰/۸۱۹	AGFI	شاخص نیکویی برازش تعدیل شده
۰/۶۷۰	PGFI	شاخص نیکویی برازش مقتصد

همان‌گونه که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، شاخص‌های CFI و TLI بیشتر از ۹۰ صدم، شاخص PGFI بین صفر و یک (بالتر از پنج صدم) و شاخص رمزی برابر با ۰/۰۰۷ است، که نشانگر مطلوب بودن شاخص‌های برازندگی (تناسب) و در نتیجه برازش مدل خوب و قابل قبول است. نسبت خلی دو به درجه آزادی ۹۷ صدم می‌باشد. در مورد شاخص خلی دو تقسیم بر درجه آزادی، توافقی درباره مقادیر قابل قبولی وجود ندارد اما بیشتر پژوهشگران مقدار پایین‌تر از ۳ را پیشنهاد داده‌اند. برای بررسی معناداری ارتباط بین متغیرهای مشاهده شده (سؤالات) و متغیرهای مکنون (شاخص‌ها) از شاخص تی استفاده شد. شاخص تی در مورد رابطه بین سؤالات با خرده‌مقیاس‌های مربوط، نشان می‌دهد که مقدار تی در همه سؤالات بالاتر از دو بوده است که بیانگر این است که رابطه معنادار بین سؤالات و عامل‌های مربوط برقرار است.

شکل ۲ تحلیل عاملی تائیدی سوالات پرسشنامه SASI

در این پژوهش متغیرهای پنهان شامل صمیمیت، هوس و تعهد به عنوان متغیر پیش بین سلامت روان به عنوان متغیر میانجی و احتمال طلاق به عنوان متغیر ملاک وارد نسخه‌ی سوم نرم افزار SmartPLS شدند.

ارزیابی مدل اندازه‌گیری تاثیر مولفه‌های عشق بر احتمال طلاق

به منظور بررسی روایی و پایایی مقیاس سبک‌های پرخاشگری ورزشی از تحلیل عاملی تائیدی استفاده شد. شاخص‌های نیکویی برازش (جدول ۵)، خلاصه‌ی نتایج (جدول ۶)، و ضرایب همبستگی (جدول ۷) مدل اندازه‌گیری تاثیر مولفه‌های عشق بر احتمال طلاق در ادامه ارائه شده است.

جدول ۵ شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری تاثیر مولفه‌های عشق بر احتمال طلاق

RMS_Theta	NFI	SRMR	شاخص برازش
< ۰/۱۲	> ۰/۷۳	< ۰/۰۷	مقدار پیشنهادشده
۰/۱۶	۰/۷۳	۰/۰۷	مقدار برآوردشده

برازش مدل: نتایج پژوهش نشان داد که شاخص‌های ارزیابی نیکویی برازش مدل اندازه‌گیری تاثیر مولفه‌های سبک‌های پرخاشگری بر یکدیگر از مقدار مناسبی برخوردار است (جدول ۱). بنابراین داده‌ها از لحاظ آماری با ساختار عاملی و زیربنای نظری چهار متغیر نهفته‌ی (سازه) پژوهش سازگاری داشته است.

جدول ۶ خلاصه نتایج ارزیابی مدل چهار عاملی مقیاس سبک‌های پرخاشگری

α	AVE	Composite Reliability	T	بار عاملی استاندارد شده λ	نشانگر	متغیرهای نهفته
۰/۶۲	۰/۶۵	۰/۸۸	۷/۸۰	۰/۶۹	S1	دگرآزارگر
			۷/۷۸	۰/۶۱	S2	
			۵/۳۲	۰/۷۲	S3	
			۹/۳۷	۰/۴۵	S4	
			۳/۲۰	۰/۶۶	S5	
۰/۸۴	۰/۶۰	۰/۸۹	۱۴/۲۰	۰/۸۱	M1	خودآزارگر
			۹/۷۵	۰/۷۶	M2	
			۱۲/۹۴	۰/۸۰	M3	
			۱۳/۴۶	۰/۷۸	M4	
			۸/۶۵	۰/۷۲	M5	
۰/۸۴	۰/۶۱	۰/۷۷	۷/۸۲	۰/۷۰	P1	منفعل پرخاشگر
			۱۴/۱۰	۰/۸۶	P2	
			۱۲/۶۱	۰/۸۳	P3	
			۱۰/۵۱	۰/۸۰	P4	
			۷/۸۰	۰/۷۲	P5	
۰/۸۲	۰/۵۹	۰/۸۸	۱۰/۸۴	۰/۸۳	So1	جسمانی‌گر
			۱۰/۰۰	۰/۸۳	So2	
			۶/۸۳	۰/۷۳	So3	
			۷/۱۷	۰/۷۶	So4	
			۵/۱۴	۰/۶۶	So5	

تک‌بعدی بودن نشانگرها: با توجه به نتایج جدول ۲، بار عاملی استاندارد شده‌ی (λ) تمام نشانگرهای انتخابی برای سازه‌های مورد نظر بالا (بیشتر از ۰/۶۱) و از لحاظ آماری در سطح خطای یک درصد معنادار هستند. این نتایج شواهد کافی را برای تأیید تک‌بعدی بودن نشانگرهای انتخابی در هر یک از سازه‌های مربوطه فراهم کرد. بر این اساس می‌توان اظهار کرد که نشانگرهای انتخابی برای هر یک از سازه‌های مربوطه به درستی انتخاب شده‌اند.

پایایی ترکیبی: بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۲ پایایی ترکیبی (CR) تمام سازه‌های پژوهش بیشتر از ۰/۶۰ و ضریب آلفای کرونباخ آن‌ها نیز از ۰/۶۰ بالاتر است. بنابراین تمام متغیرهای نهفته‌ی (سازه‌های) مدل اندازه‌گیری پژوهش از پایایی مناسبی برخوردار هستند.

روایی همگرا: نتایج ارائه شده در جدول ۲، نشان داد که میانگین واریانس استخراج شده‌ی (AVE) تمام سازه‌های پژوهش بیشتر از ۰/۵۰ بود. بنابراین تمام سازه‌های مدل اندازه‌گیری پژوهش از روایی همگرای مناسبی برخوردار بودند.

روایی تشخیصی: بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۳، به طور کلی جذر میانگین واریانس استخراج شده برای هر یک از سازه‌ها ($0.78 < AVE < 0.63$)، بزرگتر از همبستگی بین سازه‌ها ($0.35 < AVE < 0.18$) بود. این نتیجه نشان داد که نشانگرهای

انتخابی برای هر سازه درصد بالایی از واریانس مشترک آن سازه نسبت به سایر سازه‌ها در مدل اندازه‌گیری را به اشتراک می‌گذارند. بنابراین، روایی تشخیصی سازه‌های موجود در مدل اندازه‌گیری پژوهش تأیید شد.

جدول ۷: جذر میانگین واریانس استخراج‌شده و ضرایب همبستگی

متغیرهای نهفته	۱	۲	۳	۴
دگرآزارگر	۰/۷۸			
خودآزارگر	-۰/۲۴	۰/۷۸		
منفعل پرخاشگر	-۰/۳۵	-۰/۲۹	۰/۶۳	
جسمانی‌گر	-۰/۱۸	-۰/۲۰	-۰/۲۳	۰/۷۷

با توجه به نتایج ارائه‌شده می‌توان اظهار کرد که مدل اندازه‌گیری پیشنهادی برای بررسی تأثیر مولفه‌های عشق بر احتمال طلاق با میانجیگری سلامت روان مدل مناسبی برای انجام تحلیل‌ها در این مطالعه نبود.

بحث و نتیجه‌گیری:

هدف این پژوهش، ساخت و هنجاریابی SASI در جمعیت ورزشکاران بود. همان‌طور که در قسمت نتایج مشاهده شد، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی SASI همسانی درونی خوبی با ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۲ در کل آزمون و ۰/۶۶ تا ۰/۸۹ برای سبک‌های پرسشنامه به دست آمد. همچنین این آزمون ضریب همبستگی بازآزمایی خوبی (۰/۷۰ تا ۰/۸۱) در هر یک از چهار سبک نشان داد. در مجموع، SASI از ساختار قابل قبولی برخوردار است؛ نتایج تحلیل عاملی نیز ساختار چهار عاملی این آزمون را تأیید کرد، در نهایت نتایج نشان داد مقیاس سبک‌های پرخاشگری ورزشی دارای اعتبار همگرا، اعتبار تشخیصی و پایایی ترکیبی قابل قبولی دارد. بنابراین خشم ورزشی را با توجه به شیوه‌ی سازگاری و شیوه‌های تکرار شونده می‌توان ابعادسازی کرد و به وسیله‌ی پرسشنامه سبک‌های خشم ورزشی SASI ارزیابی کرد. با این وجود، لازم است که ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسشنامه در جمعیت‌های ورزشی دیگر و با حجم نمونه‌ی بالاتر مورد بررسی قرار گیرد.

منابع:

- خدایاری‌فرد، م؛ غلامعلی لواسانی، م؛ اکبری زردخانه، س؛ و لیاقت، س. (۱۳۸۶). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی و هنجاریابی سیاهه‌ی ابراز خشم صفت - حالت ۲ اسپیلبرگر در بین دانشجویان. طرح پژوهشی مصوب دانشگاه تهران.
- شریفی، ع. (۱۳۸۶). راهنمای ام سی ام آی: میلیون ۳. تهران: روان‌سنجی.
- علوی‌زاده، س. م؛ انتظاری، س؛ مامی، ش. (۱۳۹۵a). ساخت و هنجاریابی مقدماتی مقیاس سبک‌های پرخاشگری: ابزاری مبتنی بر نظریه‌ی شخصیت میلون، مقاله ارائه‌شده در دومین همایش ملی روان‌شناسی؛ تهران: دانشگاه خوارزمی.
- علوی‌زاده، س. م؛ انتظاری، س؛ ترابی، ع.، پاک‌ضمیر، ف. (۱۳۹۵b). مقایسه‌ی سبک‌های پرخاشگری در ورزشکاران رشته‌های ورزشی جمعی و فردی بی‌برخورد و پربرخورد: فوتبال، والیبال، تکواندو و شطرنج. مقاله ارائه‌شده در دومین همایش ملی یافته‌های نوین در علوم ورزشی؛ تهران: دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی.
- فتحی، ر. ز.، عبدلی، ب.، فارسی، ع. (۱۳۹۳). تعیین روایی و پایایی نسخه‌ی فارسی مقیاس پرخاشگری و خشم رقابتی در ورزشکاران. مطالعات روان‌شناسی ورزشی. ۷؛ ۱۴-۱.
- مرادی، ج؛ حسین‌نژاد؛ ع؛ زمانی، ۱۳۸۸ش. (۱۳۹۴). ارتباط جهت‌گیری ورزشی با پرخاشگری ورزشکاران رشته‌های رزمی. مطالعات روان‌شناسی ورزش، ۱۴. ۱۷-۲۸.

محسنی، ر. (۱۳۸۸). تحلیل رفتار پرخاشگری و خشونت ورزشی با تاکید بر رهیافت روان‌شناختی اجتماعی. جامعه‌شناسی، ۱؛ ۳، ۵۱-۷۲.

محمدی، ا؛ زمانی، ر؛ و فتی، ل. (۱۳۸۷). اعتباریابی نسخه‌ی فارسی پرسشنامه‌ی بازنگری شده‌ی وسواسی - اجباری در جمعیت دانشجویی، پژوهش‌های روان‌شناختی. ۲۱، ۲۱، ۷۸ - ۶۶.

محمدی، س؛ ویسی، م؛ رستمی، ک. (۱۳۹۴). نقش ترتیب تولد بر میزان پرخاشگری دانش‌آموزان ورزشکار رشته‌های تیمی و انفرادی. پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی. ۴، ۱۲؛ ۹۳-۸۵.

محمدی، ن. (۱۳۸۵). بررسی مقدماتی شاخص‌های روانسنجی پرسشنامه پرخاشگری باس-پری. مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، ۲۵؛ ۴ (۴۹)، ۱۵۱-۱۳۵.

ملک‌پور، م؛ زنگنه، س؛ و آقابابایی، س. (۱۳۹۱). ویژگی‌های روان‌سنجی فرم کوتاه پرسشنامه خشم نواکو در شهر اصفهان. مجله - ی پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری، ۲؛ ۱ (۲)، ۸-۱.

Asadi, S., Mirghafourvand, M., Yavarikia, P., Mohammadalizadeh, C. S., Nikan, F. (2017). Domestic Violence and its Relationship with Quality of Life in Iranian Women of Reproductive Age. *Journal of family violence*. 32, 4; 453-460.

Buss, A. H., & Perry, M. (1992). The Aggression Questionnaire. *Journal of Personality and Social Psychology*, 63, 452-459.

Del Barrio, V., Aluja, A., & Spielberger, C. (2004). Anger assessment with the STAXICA: Psychometric properties of a new instrument for children and adolescents. *Personality and Individual Differences*, 37; 227-244.

Fruchart, E; Rulence-Pâques, P. (2014). Condoning Aggressive Behaviour in Sport: A Comparison between Professional Handball Players, Amateur Players, and Lay People. *Psicologica*, 35, 585-600.

Maddi, S. R; Brow, M; Khoshaba, D. M; & Vaitkus, M. (2006). Relationship of hardiness and religiousness to depression and anger. *Consulting Psychology Journal*, 58(3), 148-161.

Millon, T. (1997) *Millon Clinical Multiaxial Inventory -III manual* (2nd ed.), Minneapolis, MN: National Computer Systems.

World Health Organization. (2017). Definition and typology of violence. Online available at: <http://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en>.

Development and Validation of Sport Aggression Styles Inventory: An instrument based on Millon's personality theory

Seyed Mohammadreza Alavizadeh¹

Ph.D. C. of Psychology, Lecturer of Department of Psychology, Islamic Azad University,
East Tehran branch, Tehran, Iran

Naser Sobhi Qaramaleki

Ph.D. of Psychology, Associated professor of psychology, Department of Sport Psychology,
Allameh Tabataba'i, Tehran, Iran

Shahram Mami

Ph.D. of Psychology, Assistant professor of psychology, Department of Psychology, Islamic
Azad University, Ilam branch, Ilam, Iran

Jahansha Mohammadzadeh

Ph.D. of Psychology, Assistant professor of psychology, Department of Humanity Sciences,
Ilam University, Ilam, Iran

Vahid Ahmadi

Ph.D. of Psychology, Assistant professor of psychology, Department of Psychology, Islamic
Azad University, Ilam branch, Ilam, Iran

Somaye Entezari

Ph.D. C. of Psychology, Department of Psychology, Islamic Azad University, Shahrood
branch, Shahrood, Iran

Abstract:

Introduction: Anger is a basic emotion that it is known as popular phenomenon. Aggression is any verbal or physical behavior that proceed from anger and it has intentional or unintentional destructive dimension. These behavior can express to self or another object actively or passively. The aim of present study was development and validation of Sport Aggression Style Inventory (SASI). This instrument have developed based on Millon personality theory.

Method: The sample include 99 participants that they randomly selected from 284 athletes which they selected in snowball sampling method, and they completed Sport Aggression Style Inventory (SASI) twice in two week. Data were analyzed in SPSS, AMOS and Smart-PLS environments.

Findings: The results of this study illustrate, the inventory has good internal consistency according to Cronbach's alpha for subscale as sadistic aggression style (external-active, $\alpha=0.62$), passive aggression style (external-passive, $\alpha=0.84$), masochistic aggression style (internal-active, $\alpha=0.84$), somatic aggression style (internal-passive, $\alpha=0.82$), and total score ($\alpha=0.72$); and good test-retest reliability in the SASI's subscales in a 2-week period (0.70-0.81). The Confirmatory Factor Analysis supported four factors model of SASI; and finally the results indicate that the SASI has acceptable convergent validity, discriminant validity, and composite reliability.

Conclusion: According to the present findings, The SASI has acceptable validity and reliability. Implications for research and clinical applications of the SASI in an Iranian athletic population is discussed.

Keyword: *Sport Aggression Style Inventory*, construct validity, test-retest reliability, *Millon's personality theory*.

¹ Correspondent author, email: alavizadehsmr@gmail.com,
Cellphone: +989123667765.